

„A társadalomnak szüksége van a magas kultúra értékeire”

Márciusban ünnepelte egy esztendő születésnapját a Művészetek Palotája

2005. január 8-tól az idei év márciusáig 565 kulturális rendezvénynek adott otthont a Dunaparton álló ház, ennek majdnem fele, 229 volt saját rendezésű, s a programoknak összesen közel hétszáz-ezer néző tapsolhatott. Az eltelt időszak alatt számos sztárművész, kiváló együttes koncertezett a Művészetek Palotájában, s az épületben otthonra lelt a Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár, a Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum valamint a Nemzeti Táncszínház is. A kulturális fellegvár első évének tapasztalatairól az intézmény vezetői számoltak be, és ismertették a következő esztendőre tervezett programokat is, amelyek közül az egyik legfigyelemreméltóbb az új, lenyűgöző méretű orgona felavatása. Kiss Imre vezérigazgató kiemelte azt is, hogy a jelenlegi helyzetben mennyire fontosnak tartja a magas kultúra értékeinek képviselését és védelmét, hiszen ezekre a társadalom fejlődésében szintén nagy szükség van.

Az intézmény vezetője elmondta, tavaly, a Művészetek Palotájának megnyitása előtt nem állt rendelkezésükre elegendő idő, hogy az összes technikai gondot kiküszöböljék – a szakemberek szerint csak most kellene lezárulnia a próbauzem időszakának –, szerencsére azonban a problémákból a közönség semmit sem vett észre. S bár erre nagyon büszkék, természetesen azért tisztában vannak azzal is, hogy még mindig nincsenek teljesen készen. Kiss Imre az elmúlt esztendő feladatai közül kiemelte a közönségnevelés fontosságát, s megemlítette azt is, hogy sajnos a politikusok között akadnak olyanok, akik a magas kultúra fontosságát, szerepét vitatják, s azt mondják, a magas kultúra jelenleg működő oligarchiáját le kell törni. A vezérigazgató ezt a vélemény visszautasította, s úgy vélekedett, büszkének kell lenni arra, hogy mindezt ilyen színvonalon tudják képviselni. Egy társadalom ugyanis a magas kultúra értékei nélkül nem tud épülni, fejlődni.

A ház költségvetése kapcsán pedig kifejtette, igaz, hogy a hazai viszonyokhoz képest nem panaszkodhatnak a finanszírozásukra, az általuk kapott összeg kiemelkedőnek és korrektnek mondható, a nemzetközi összehasonlításban azonban ezzel a büdzsével igen-igen hátul kullog a Művészetek Palotája. Az a sokszínűség ugyanis, amely az intézményt jellemzi, rengeteg pénzbe kerül. Az azonban némi előnyt jelent számukra, hogy már most

tisztában vannak a 2007-es pénzügyi keret nagyságával is.

Csonka András, az intézmény programigazgatója elmondta, sikeres évet zártak, s úgy véli, a Művészetek Palotájának megnyitása teljesen új helyzetet teremtett a komolyzenei piacon, ráadásul az intézmény már az első esztendejében európai színvonalat képviselt.

A 2005-ös évben 471 kulturális rendezvényre várták a nézőket a Művészetek Palotájában, s domináns szerepet kaptak a komolyzenei programok, hiszen 173 koncertet rendeztek. A Nemzeti Hangverseny-

teremben többek között olyan világnagyságok léptek pódiumra, mint Riccardo Chailly, Daniel Barenboim, Pierre Boulez, Zubin Mehta, Sir John Eliot Gardiner, Joshua Bell, Edita Gruberova, Vladimir Ashkenazy, William Christie vagy Sir Roger Norrington.

Az új, 2006-os esztendőben nem kevesebb, mint 107 saját rendezésű komolyzenei hangversenyre válthatnak majd jegyet az érdeklődők, emellett majd 40 gyerekprogram várja a családokat, s több mint 60 világzenei és jazz estre kerül sor. Olyan különleges rendezvények is szerepelnek a ház kínálatban, mint Markó Iván új, Beethoven IX. szimfóniájára készült koreográfiája, amelyet neves szólistákkal, élő zenére adnak elő a táncosok 2006. május 8-án, 9-én és 10-én.

Idén az orgona hangolása ad okot a kíváncsiságra és a várakozásra. Az áprilisi három próbakoncertet követően – amelyek során többek között olyan művészek játszanak a monumentális hangszeren, mint Baróti István, Fassang László, Gyöngyösi Levente, Gesztesi-Tóth László, Elekes Zsuzsa vagy Deák László –, az orgona ünnepélyes avatása május 22-én lesz.

A különleges programok közé tartozik Jessye Norman május 16-i dalműsora, majd nem sokkal ezt követően az Orchestre des Champs-Élysées vendégszerepel a Nemzeti Hangversenyteremben, ahol a három utolsó Mozart-szimfón-

niát adják elő *Philippe Herreweghe* vezényletével. Műsorra kerül még idén a Don Giovanni is a Theater an der Wien és a prágai Marionett Színház előadásában, a Wiener Staatsoper társulatának vendégjátékában pedig, a Figaro házasságának tapaszthatnak az érdeklődők. Egyedülálló vállalkozás az a hagyományteremtő nyári Wagner-fesztivál, amelynek műsorában ebben az esztendőben a Parsifal szerepel. A Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarát ezeken az esteken *Fischer Ádám* dirigálja, s a részben koncertszerű előadáson olyan művészek lépnek pódiumra, mint *Christian Franz*, *Matti Salminen*, *Günter von Kamen*, *Tomasz Konieczny* és *Németh Judit*. Emellett ismét szerepelnek a Művészetek Palotájában a világszene és a jazz legnevesebb előadói is, májusban *John Zorn*, jú-

nusban a Klezmatics jön, októberben pedig a libanoni *Rahib Abou-Khalil* lép fel. A kínálatban teljes musical-produkció is szerepel, hiszen a Fesztivál Színházban az Egy szerelem három éjszakája kerül színre. A kamarazene szerelmesei pedig annak örülhetnek, hogy a Bartók Vonósnégyes névadója hat kvartettjét adja elő szeptemberben, két estén. Ebben az esztendőben is lesznek ismét programsorozatok, hiszen Liszt Fesztivált, Nemzetközi Orgonafesztivált és Prima Vista is várja a publikumot.

A sajtótájékoztatón nemcsak a tapasztalatokról, tervekről hallhattak az érdeklődők, hanem megszólaltak a Művészetek Palotájának lakói is. *Kovács Géza*, a Nemzeti Filharmonikus Zenekar igazgatója örömmel számolt be arról, hogy az

együttes végre, a hosszú hanyattatást követően, valódi otthonra lelt az épületben, s mostanra már birtokba is vette a próbatermeket és a koncerttermet. Elmondta azt is, jól tudnak együtt élni a többi lakóval, hiszen felismerték, ez közös érdekük. Boldogság számukra az is, hogy koncertjeik rendszeresen telt házakat vonzanak. *Kovács Géza* a nagysikerű szimfonikus körképről is ejtett néhány szót, kiemelve ennek a hazai zenekari sereg szemlének a jelentőségét. Emellett beszélt arról az új kezdeményezésről, amelynek a Művészetek Palotája lesz a helyszíne, s melynek keretében a zenekari menedzsment és a zenekari művészek számára rendszeresen tartanak konferenciákat, szakmai továbbképzéseket.

R. Zs.

Mozartra és Bartókra emlékezve

Idén negyedszázados, töretlen sikerét ünnepelte a Budapesti Tavasz Fesztivál, amely a kettős, Mozart- és Bartók-évforduló jegyében telt, ám emellett igazi ritkaságokat is kínált, mint például Charpentier tavaly bemutatott Három bibliai történetének francia-magyar koprodukciós előadása.

Bartók és Mozart évfordulója is az idei évre esik, így a Budapesti Tavasz Fesztivál mindkettőről megemlékezett. Igaz, Mozart művei nagyobb számban kaptak helyet a programban, jóval több tematikus estét szenteltek a bécsi klasszika komponistájának, mint a magyar zeneóriásának. Nem a tavaszi fesztivál sajtótájékoztatóján hangzott ugyan el, hanem a Nemzeti Hangversenyterem sajtó előtti átkeresztelésén, de kétségtelenül mutat egyfajta gondolkodásmódot, amit *Klenjanszky Tamás*, a Bartók év szakmai tanácsadója mondott, miszerint a 125 év nem olyan kerek, mint Mozart esetében a 250, ezért nem is annyira evidens, ráadásul a két zeneszerző között lévő 125 év korkülönbség miatt Mozart műveit sokkal könnyebb befogadni. Ezt arra a kérdésre fejtette ki, hogy miért áldozott arányaiban éppen százszor kevesebbet a magyar kormány a Bartók-évfordulóra, mint az osztrák a Mozart-évre.

A Tavasz Fesztivál egyik fénypontja és legemlékezetesebb eseménye kétségkívül a Nemzeti Filharmonikusok Bartók-jubileumot nyitó koncertje volt március 24-én a Művészetek Palotájában. Sajnos, a hangversenyt már előre kisebb botrányok övezték, *Kocsis Zoltán*, az est karmestere,

Vásárhelyi Gábor, *Bartók Béla* jogörököse és a Bartók-év védnöke, s velük együtt az egész zenei szakma kifogásolta, miért kellett egy nappal korábbra tenni a születésnapra tervezett koncertet. A hivatalos indoklás szerint ugyan ennek az volt az oka, hogy március 25-én Nagyszentmiklóson tartanak hivatalos ünnepséget, a párhuzamosan folyó koncertek azonban nem zárták volna ki egymást, egyébként is a Bartók-évfordulók hivatalos állami ünnepsége minden korábbi alkalommal a fővárosban volt a születésnapon. *Vásárhelyi Gábor* azt nyilatkozta, hogy a Nemzeti Hangversenyterem *David Barenboim* Bach-zongoraestje miatt volt foglalt, ezért tették a szervezők az előestére a Bartók-koncertet; a sors iróniája, hogy a művész az utolsó pillanatban lemondta a fellépést. Mindenesetre a szokatlan időponttól függetlenül a magyar hangversenyélet egyik legszebb és legértékesebb koncertjében volt része azoknak, akik jelen lehettek, igaz erre az idén már második Bartók-Pásztory-díját kiérdemlő, a Bartók-életmű bemutatásában elévülhetetlen érdemeket szerző *Kocsis Zoltán*, a Bartók-darabok megszólaltatásában jártas és rendkívül tehetséges *Kelemen Barnabás* és *Ránki Dezső* neve is garancia volt.

A Bartók-évforduló körüli problémákat csak súlyosbította, hogy az operaház *Vásárhelyi Gábor* tiltakozása ellenére mutatata be A csodálatos mandarint *Lőcsei Jenő* koreográfiájában. Ennek ellenére számos igazán remek előadásban hallhattuk a Bartók-műveit a fesztiválon, mint például Magyarországi Bartók Kórusok Bartók-emlékestjén és a Bartók Béla Emlékházban, de még a *Christopher Hogwood* vezényletével fellépő Bázeli Kamarazenekar is műsorára tűzte a nagy magyar zeneszerző Zene húros hangszerekre, ütőkre és cselesztára című darabját.

Mozart tulajdonképpen minden műfajjal jelen volt. Hat tematikus estén hat világhírű kvartett mutatta be vonósnégyeseit, megszólaltak operái, ezek közül *Kovalik Balázs* merész rendezésével váltott ki tetszést a három *Da Ponte*-librettóra készült opera, a Figaro házassága, a *Così fan tutte* és a Don Giovanni, de hatalmas sikert aratott az *Il re pastore* *Fischer Ádám* vezényletével a Dán Rádiózenekarral – alig engedték le a zenészeket a pódiumról – s megszólalt a *Zaide* a Magyar Rádió zenei együtteseivel, valamint a *Mitridate* a Budapesti Kamaroperával és *Fabio Pirona* vendégkarmesterrel. A szimfonikus művek és a kamaradarabok